

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شیراز

پیش بینی تحقق درآمدهای شهرداری منطقه ۵ در افق ۵ ساله با به کار گیری مدل سازی سیستمی

امروزه با گسترش شهرها و با توجه به پیشرفت سریع علوم و تکنولوژی در جهان امروزی و تحولات روزافزون اقتصادی و اجتماعی، درک و شناخت موضوعات اقتصاد شهری بیش از پیش ضرورت می‌یابد. مسائلی نظیر رشد و توسعه شهرها، حمل و نقل، مسکن، حاشیه‌نشینی و مهاجرت، اشتغال و بیکاری، رفاه اقتصادی، استفاده مناسب‌تر از امکانات اقتصادی، مشکلات زیست‌محیطی و آلودگی، تجارت جهانی و... همگی به نوعی در قالب مفاهیم اقتصاد شهری معنا پیدا می‌کند. از دید اقتصاد شهری عواملی چون گسترش دامنه فعالیت‌های شهرداری‌ها و ارتقاء سطح انتظارات مردم از آنها و مشکلات ناشی از افزایش جمعیت شهری نیاز به گسترش منابع مالی و درآمدی شهرداری‌ها را بیشتر می‌کند. کسب درآمد در شهرداری‌ها از اموری است که تأثیر عمده‌ای در ارائه خدمات شهری به شهروندان دارد. اگر شهرداری‌ها نتوانند درآمد کافی و پایدار به دست آورند، نخواهند توانست تأسیسات ضروری در شهر را ایجاد و اداره کنند. هرچند که منابع مالی شهرداری‌ها به طرق مختلف قابل حصول است اما همه آنها از خصوصیات درآمدهای پایدار برخوردار نیستند. از دیدگاه چارچوب پایداری شهری بانک جهانی، یک شهر پایدار باعث افزایش بهره‌وری افراد جامعه می‌شود. محیطی امن برای رشد افراد و طبیعت فراهم می‌کند و برای ساکنین؛ مسکن ارزان، محیط عمومی امن و زندگی فعال و با کیفیت را به همراه می‌آورد. همچنین یک شهر پایدار ضمن افزایش سطح زندگی، دارایی‌های زیست‌محیطی و فیزیکی خود را برای آیندگان حفظ می‌کند. این چارچوب یک رویکرد یکپارچه برای کمک به شهرها در درک وضعیت پایداری شهری خود و طرح و اجرای یک برنامه عملی در راستای پایداری آنها است. پایداری در درآمدهای مستلزم آن است که اولاً این ارقام از استمرار نسبی برخوردار باشند و ثانیاً حصول این درآمدها شرایط کیفی شهر را در معرض تهدید و تخریب قرار ندهد. از این رو دستیابی به روش‌های جدید تأمین منابع درآمدی پایدار و مطمئن و بدون تبعات ناگوار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نقش بسیار مؤثری در رضایت جامعه شهری، سرعت بخشیدن به توسعه و عمران محدوده‌های شهری و در نهایت مدیریت مطلوب شهرها خواهد داشت، لذا از جمله مسئولیت‌های اساسی شهرداری‌ها، تلاش در جهت تهیه طرح‌ها و برنامه‌هایی برای افزایش منابع درآمدی شهرداری است. یکی از چالشی‌ترین موضوعاتی که در حوزه برنامه‌ریزی و مدیریت شهری در شهرداری‌ها مطرح می‌باشد، عدم وجود ذهنیت مشترک در خصوص رفتار و مقدار درآمدهای آتی است، لزوم ارائه برآوردهای قابل اتکا از میزان درآمد مورد انتظار شهرداری در بازه زمانی کوتاه تا میان مدت بیش از پیش نمایان می‌شود. به خصوص با توجه به اینکه به دلیل بروز مشکلات اقتصادی در کشور، منابع درآمدی شهرداری تهران (که عمدتاً ناپایدار است) کاهش پیدا کرده و این سازمان در حال مواجهه شدن با مشکلات و بحران جدی است. مسلماً اگر چنانچه شیوه‌های وجود می‌داشت که بر بستر آن، روند آتی درآمدها و هزینه‌ها پیش‌بینی می‌شد، امکان پیش‌بینی بروز چنین حالتی امکان‌پذیر بود. از آنجا که بازیگران و ذینفعان متعددی در زمینه تحقق درآمدهای شهرداری وجود دارند و از طرفی دیگر، وجود بازخوردهای دینامیکی چه از داخل مرز داخل سیستم شهرداری و چه خارج از مرز سیستم، باعث شده تا رفتار متغیرهای اصلی، غیر خطی و پیچیده باشد. در چنین حالتی، تحلیل و پیش‌بینی از روش‌های متداول و مرسوم قابل انجام نیست و لازم است از متدولوژی سیستم دینامیک استفاده شود. بر این اساس در شهریور ماه سال ۱۳۹۷ طرح "پیش‌بینی تحقق درآمدهای شهرداری منطقه ۵ در افق ۵ ساله با به -

کارگیری مدل سازی سیستمی " در راستای پیش بینی روند عملکرد درآمدهای پایدار و ناپایدار شهری و اتخاذ سیاست- های بهبود در منطقه ۵ شهرداری تهران، تعریف گردید.